

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la **următorile Birouri de anunduri:**
 În Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emerich Lesner, Heinrich Schalk, Rudolf Rosse, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o serie 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
 Se prenumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare Târgului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. senu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 118. Brașov, Sâmbătă 27 Maiu (9 Iunie). 1900.

Apelul lui Koerber.

A sosit așădără după atâtea svêrcoliri și „ora ultimă“ a actualului parlament austriac. Nici-odată, de când această adunare reprezentativă a imperiului poliglot stă sub zodia obstrucțiunii, nu s'a făcut din partea guvernului o declarațiune mai gravă, decât a făcut-o ministrul-președinte Koerber în ședința de alaltăeri a camerei deputaților, în care s'a redeschis „Reichsrath“-ul.

O foie germană din Viena dice, că a fost o declarațiune a falimentului parlamentar, căci apelul ce l'a adresat șeful guvernului către partide a făcut impresiunea, că el însuși și-a pierdut speranța, că se vor mai îndrepta lucrurile. Așa nu s'a vorbit într'un parlament austriac niciodată. Șeful guvernului s'a pus în fața lui ca un acusator, care amenință.

Adevêrul este, că, desigur urmând unui impuls mai înalt, d-l Koerber a ridicat de astă-dată diapasonul până a amenința cu dizolvarea Camerei, ba și cu mai mult decât atât, cu ceva până acum necunoscut, caracterizat prin cuvintele: „decă speranța, că partidele din Camera se vor reculege în ultima oră — și această oră a sosit — nu se va împlini nici acum, atunci se ivesc necesitatea de a scôte statul din această cêrtă de limbă pernicioasă și a-i libera terenul pentru munca economică dorită de poporațiune“.

Unii dic, că acest nou stadiu va fi înlocuirea parlamentului și a legii cu guvernul și cu ordonanțele, alții dic, că va fi un stadiu reacționar al octoărei, care pôte duce la revisuirea constituției și êrăși alții se tem, că va fi însuși absolutismul nedeghisat.

Orî și cum, situațiunea a ajuns la un punct de radicală întorcere. Ceea ce am prevêdut s'a impli-

nit. Cehii bine au înțeles, că, din punctul de vedere al politiceilor, ei cu tôte insistările ce s'au făcut chiar și din partea coronei nu mai puteau ceda, fără să dobândescă un echivalent pentru ordonanțele de limbă desființate în urma obstrucțiunii germane. Și așa au și procedat.

Imediat după apelul ministrului-președinte, s'a redicat vorbitorul Cehilor, Dr. Herold, și a declarat, că Cehii nu vor urma apelului, fiind-că ei nu consideră stările de față ca stări de ordine și de lege, până-ce nu se va îndrepta êrăși ce s'a pécătuit în contra lor în Octomvre anul trecut.

Tôtă speranța, ce o mai avea Koerber era, că îi va succede președintelui comitetului executiv al dreptei, polonului Javorski, de a forma o „majoritate a partidelor doritoare de a lucra“, cari se facă cu putință rezolvarea problemelor celor mai urgente în interesul statului. Deja alaltăeri s'a știut, că încercarea lui Javorski a suferit fiasco. Aristocrații boemi, Slavii de sud și clericali germani n'au voit să audă de-o eschidere a Cehilor tineri din majoritate și au cerut să se țină o altă ședință, la care să fiă invitați și Cehii.

Acastă ședință a comitetului executiv s'a ținut erî, însă fără a se aduce nici o decisiune. A fost de față și ministrul-președinte, care a asigurât din nou, că guvernul nu pôte nici într'un cas să facă concesii Cehilor, căci atunci ar obstrua Germania; êr decă Cehii vor continua tactica lor, va trebui să se întempele, ce a preșis.

Intr'aceea însă nu s'a primit propunerea polonă, ca să se declare, că majoritatea partidelor din dreapta a încetat de a esista; êr Slavii de sud au venit cu-o propunere mijlocitoare pentru a face posibilă votarea bugetului provisoric.

Vor mai urma după acesta pôte că unele pertractări între partide și între aceste cu guvernul, dêr în fond sôrtea parlamentului de față este decisă.

Viitorul este acoperit încă cu vêlul secretului. Ce complicațiuni se vor mai nasce în Austria și în raporturile acesteia cu Ungaria nu se pôte prevedé.

Se pare însă, că decă nu cumva în ultimul minut al „orei ultime“ se va îndupleca totuși guvernul de a face Cehilor măcar o concesiune pe jumătate, cu care aceștia să-și pôtă justifica o eventuală părăsire a obstrucțiunii, atunci în adevêr în Austria nu se va mai trata de o crisă parlamentară, ci chiar de o crisă constituțională.

„Reichsrath“-ul.

(Declarațiunea lui Koerber. — Apel în ora ultimă. — Cehii nu cedază.)

Alaltăeri în 6 Iunie n. „Reichsrath“-ul austriac a fost redeschis.

La începutul ședinței guvernul a prezentat proiectul de lege privitor la *cvotă*, după-care a urmat cetirea rapôrțelor, propunerilor și petițiilor. Cehii au prezentat patru mii de petițiuni, la cari s'au înscris patru sute de vorbitori. Mai întâiu s'a început cetirea propunerilor, așa că la cetirea petițiilor nu a venit rëndul nici la 4 ore d. a.

La ora 4 ședința eși de-odată din cadrul monotoniei, căci președintele *Fuchs* intrerupe cetirea hârțiiilor intrate la birou și declară, că înainte de a închide ședința, dă cuvântul ministrului președinte *Koerber*. Deputații din tôte părțile grăbiră spre banca ministerială, êr Cehii încunjurară formal pe ministru-președinte. După o liniște de câte-va momente luă cuvântul

Ministru-președinte *Koerber*: Incepe prin a spune, că deși la ordinea zilei este prima cetire a proiectului de provisoriu bugetar, totuși Camera n'a ajuns la el și nici evenimentele ședinței actuale nu per-

mit începerea desbaterei. Declară, că guvernul nu consideră votarea proiectului de provisoriu, ca un semn al încrederii, ci numai ca o recunoscere a necesității de stat. Prin această nu vré să dică însă, că guvernul de față este un guvern, care ar vré să conducă afacerile numai de ađi pe mâne. Ca guvern austriac își vede problema în a face dreptate tuturor popôrelor imperiului.

Dolezall (Ceh, stând la spatele ministrului, dă semn Cehilor și un șgomot infernal se produce la Cehi): Fiă-cărui popor? Spune-o, te rog, încă odată. Și noi facem parte din popôrele Austriei, și noi cerem dreptate. — Ministrul vré să-și continue vorbirea, dêr Cehii îl intrerup mereu cu strigări de „oho!“

Koerber: Da, fiă-cărui popor ținem să-i facem dreptate, fiind-că numai așa putem spera, că vom puté ajunge în fine la pacea interioară în imperiu. Guvernul are un program politic bine precizat (Intreruperi la Cehi. Președintele sună clopoțelul.) Unul din scopurile nôtrec cele mai importante, pôte fi recunoscut din proiectele de lege pentru limbă, prezentate de guvern. Principiile acestor proiecte nu sunt în sine discutabile. (Vii contrađiceri la Cehi.) Guvernul primesce bucuros modificări, decă acele sunt dorite de partidele interesate și decă ele pot să armonizeze cu interesul statului. (Intreruperi.) Proiectele de lege a limbilor sunt un teren, pe care partidele pot să se învêlnescă și să-și întindă mâna pentru o serioasă împăcare. Legea această ține sêmă, în mare măsură, de viua dorință a reprezentanților poporului cehic, ca limba lui să se valideze în serviciul intern (Contrađiceri la Cehi.)

Al doi-ea punct al programului nostru, nu este la aparență politic, ci economic. Punem marî silințe, ca dezvoltarea noastră economică să o promovăm cu deplină energie. Nu neg, că rezultatele de până acuma sunt bagatele. Dêr d-vôstré cunoșceți cauzele sciți, că mânil ne sunt legate. Guvernul crede, că prin atitudinea lui de până acum, n'a provocat neîncrederea nici unei partide. (Contrađiceri la Cehi.) El nu vré să provôce pe

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Din viața Regelui Carol.

(Introducere la „Reminiscences of King of Roumania“, de Sidney Whitman).

— Fine. —

Se dice, că Regele Carol este adêno convins, că maximele, ce a căutat tot-déuna să le pună în aplicare, sunt singurele cu putință, pe care se pôte sprijini în țilele nôtrec o monarhiă cu temelie democratică. Dêr întru acesta e vedit, că el caută să atribuie unui principiu ceea-ce, cel puțin în cazul sêu, se datorează în mare parte însușirilor intuitive ale unei personalități deosebite. Tôte maximele, luate fiă-care în parte, sunt fôrte bune, dêr nu se pot aplica tot-déuna. Nu a recunoscut însu-și Kant, că în cursul unei lungi experiențe ca învêțtor, el nu a putut nici-odată să pună cu succes în practică acele precepte, pe care se întemeiază *pedagogia* sa? Astfel multe din greutățile, pe cari Regele României le-a întâmpinat, au fost de așa fel, încât aplicațiunea pregătită dinainte a ori-cărui precepte sêu maxime, nu ar fi putut ajunge

nici-odată să le biruescă. Printre acestea, trebuie să amintim crizele grele, pe care, din când în când, le-au produs în România luptele violente dintre partidele politice. Astfel, în vremea războiului franco-german, când simpatiile Românilor erau tôte pentru Franța, pozițiunea sa fû fôrte grea. Dușmânia reutăcioasă, ce întâmpina atunci, a dus răbdarea lui până la cele de pe urmă margini, și el a mers până la amenințarea cu abdicatiune.

Un bărbat mai slab și-ar fi părăsit postul. Asemenea în 1888, când o rêscolă țărănescă stîrnită prin intrigile partidelor politice părea, că amenință să nimicescă rezultatele atător ani de muncă: chiar unii bărbați politici cu multă experiență, credeau, că dinastia Hohenzollern nu se va mai puté sustinê nici șese luni încă în România. Unii au sfătuit pe Rege, ca să întrebunțeze forța și să tragă asupra turburătorilor. El nu voi însă să facă acesta. Regele se mulțumi să înlocuescă Ministerul și să cheme la putere pe cei din opozițiune. Șirul întâmplărilor, ce a urmat, a dovedit, că hotărîrea sa a fost cea bună. Dêr crisa, fără îndoială, cea mai mare din timpul domniei lui, și în același timp încercarea

de căpeteniă pentru energia sa și dibăcia sa politică, a fost aceea, care a provenit din situațiunea ne mai pomenită de grea a României, în vremea războiului ruso-turc din 1877; esistența însă-și a României era la mijloc. În „Amintiri“ se va găsi arătarea amănunțită a acelei situațiuni.

Regele, în puterea unei convențiuni, a lăsat pe Ruși să trecă prin România. Inse Ruși nu au primit alianța în condițiunile acceptabile, pe cari Români o doreau. Când lucrurile au mers rêu pentru Ruși în Bulgaria, erau just nevoiți să cheme în ajutor pe România, a căreia armată stêtea pe malurile Dunărei. Regele, sêu cum era pe atunci Principele Carol, cu instinctul sêu de militar, și mai mult încă, în cazul de față, de bărbat politic, care vede departe, doria mult, ca România să ia parte la război. El era însă hotărît să nu intre în luptă, decă va intra, decât ca putere beligerantă neatârnată. Astfel el a stat la o parte, cu statornicie, riscând primejdiile, cari puteau să se nască pentru România, și mai cu sêmă pentru el, din nemulțumirea Rusiei. În același timp Ruși fură învinși în luptele din jurul Plevnei. El însă tot stêtea la o parte; nu cu un refuz dea-

dreptul și hotărît, ci cu ocoliri și amânări, cari infuriau mai mult pe Ruși. Căci în acele grozave luni a lui Iulie și August 1877, în cari soldații lor muriau ca muștele, ei puteau privi întrêga armată română stând gata mobilizată, dêr în nemiscare, la o depărtare de puține cêsuri la nord, lângă Dunăre, neclintită în fața tuturor chemărilor în ajutor a Rușilor. La sfârșit Ruși fură nevoiți să primescă condițiunile Principelui Carol, să convie, ca el să aibă comanda neatârnată a trupelor române, și chiar să pună un mare număr de corpuri rusesci sub comanda sa.

Atunci, înainte ca să trecă două-deci și patru de cêsuri, fostul locotenent prusian porni, după-ce în patru luni de-arêndul a jucat cu Ruși același joc, pe care l'au jucat și ei, și după-ce chiar în acel joc el i-a bătut. Decă Rusia nu ar fi primit cererile sale, nici un singur Român nu ar fi intrat în această luptă, în urma căreia Suveranul lor a dobândit atâta faia. Poziția sa de Domn al Românilor nu-i permitea să caute gloria militară pentru el însu-și, deși caracterul sêu de Hohenzollern trebuia să-l îmboldescă la acesta. Astfel la 11 Septemvre, lupta dela Grivița, care s'a dat împo-

niof o partidă. Noi, domnilor, am fost chemați într-o casă de bolnavi, și considerăm de prima noastră datorie a face liniște. Mișcarea noastră este de a veghea, ca bôla parlamentului să nu crească și să nu fie transplantată asupra statului și a populației. Avem încă speranță, că cërta de naționalitate a partidelor va înceta, ori se va îndrepta într'atâta, ca să nu inundeze statul.

Dér — puteți să-mi credeți d-lor — este ora ultimă, în care mai putem spera această. Dacă ea nici acum nu se va împlini, atunci pășese pe plan urgenta necesitate, să scotem statul din cërta periculoasă și să deschidem teren muncii economice, dorită de populație. Ar fi o negligență sinucigașă, dacă interesele noastre economice ar trebui să zacă nemișcate în lupta îndăușitoare, și nu mai e de suportat, ca guvernul de dimineață până seara să se ocupe tot numai cu cërta de limbă.

D-lor, lucrurile nu mai pot merge astfel. Impuneri, ce le dă constituția guvernului, nu sunt numai drepturi, ci și un avertisment pentru guvern, ca în cazuri excepționale să dispună pe răspunderea sa. Nici unui interes de partid nu-i este permis să devină atât de puternic, încât interesul de stat să fie supus domniei lui. Trebuie să se pună întrebarea și trebuie să se răspundă, pe care parte este dreptatea; pe partea statului, a legii și a ordinii, sau pe partea disordinii, care a devenit regulă? (Sgomotose întreruperi din partea Cehilor). De aceea, vă rog cât mai calduros, puneți mai pe sus de toate legea, ordinea, statul și interesele lui, pentru-ca până mai este încă timp, să se susțină neatacate instituțiile publice. (Aplauze de o parte, sgomot prelungit de altă parte).

Dr. Herold (Ceh) declară, că starea în care se află statul e tristă în adevăr, dér ea n'a fost creată de obstrucțiunea blândă a Cehilor, ci de evenimentele celor trei ani din urmă. Cehii vor și ei restabilirea păcii naționale, însă pe baza egalei îndreptății. Poporul cehic se va ridica din toate puterile contra regulării în înțeles absolut a cestiunei limbei (Vii aprobări pe băncile Cehilor).

Eri s'a ținut a doua ședință.

Conferența socialistă în Brașov.

Despre decursul conferenței partidei social-democratice, ce s'a ținut Duminecă și Luni în Brașov, și despre care am făcut amintire în numărul de ieri al „Gazetei“, mai dăm aici câte-va amănunte:

S'au înfățișat, precum se afirmă, 42 de delegați. După-ce s'a constituit conferența și s'a citit raportul partidei, la care au vorbit mai mulți, a urmat la ordinea zilei „organizația partidei“, cu privire la care s'a citit raportul în limba germană, maghiară și română. Apoi s'a primit o rezoluțiune, în care se dice:

„Face parte din partid fiă-care aderent al principiilor social-democrației, care

sprijinesc după putință partidul intelectual și material și nu se face culpabil de nici o faptă necinstită. Unui membru al acestui partid nu-i este permis a face parte din nici un partid politic, nici a fi activ pentru un astfel de partid.

„In fie-care an se va ține o conferență generală a partidului social-democrat din Transilvania, căreia îi incumbă a se sfătuși și a lua deciziuni asupra tuturor afacerilor, ce ating partidul“.

Intre telegramele de felicitare s'a aflat și una dela presiul partidului social-democratic din Germania, ár alta dela presiul partidului social-democratic din Austria.

In ședința a doua s'a raportat asupra punctului: „Politica de naționalitate și socialismul“.

Raportorul, Fr. Nemeth, (oficial la casa districtuală a bolnavilor din Brașov) introduse rezoluțiunea, ce avea să o propună conferenței, dicând, că cestiunea de naționalitate este numai un mijloc de a abate atențiunea populației muncitoare dela apărarea intereselor ei de clasă. Social-democrația nisuesce la pacea națională prin egala îndreptățire a tuturor popoarelor Ungariei; trebuie deci să se opună energie ațitărilor ultraștilor naționali și, de pildă, „să deslușescă pe proletarii români, că nu de aceea le merge rău, fiindcă îi stăpânesce Maghiarul“. Dacă proletarul maghiar trăiesce în aceeași miserie ca și el(?), ci este de vină reaua ordine socială pentru starea de miserie actuală a poporului.

După aceea a propus următoarea rezoluțiune, care s'a și primit cu unanimitate:

„Conferența generală a partidei social-democratice din Transilvania, întrunită în 3 și 4 Iunie 1900, declară, că ține la ideea de stat unguresc, și renunșce rolul de conducător politic al poporului maghiar cum s'a desolvat în viața destat milenară. „Această egemonie nu este atinsă în nici un mod prin art. de lege 44 din 1868, care garantează egala îndreptățire a tuturor naționalităților reprezentate în Ungaria în privința limbistică și culturală.

Cu atât mai mult pretinde partidul social-democratic din Transilvania strictă executare a acestei legi.

„Stând pe baza ei, social-democrația condamnă nisuințele ațitate de ultraștii naționali, ce trec peste cadrul citatei legi, și adevărat atât pe acele, cari ținesc la desnaționalizarea ginților nemaghiare, cât și pe acele, cari au de scop ruperea unor popoare de țera mamă și alăturarea lor la alte formațiuni de stat. Social-democrația condamnă aceste nisuințe de ambele părți:

1) pentru-că ele sunt de natură de a ține ferecate număröse puteri intelectuale, de a împedeca dezvoltarea culturală a popoarelor din Ungaria și de a împedeca progresul economie priincioși;

2) fiind-că părerea utopistă nutrită și lăptită artificial de către ultraștii maghiari ca și când în interesul statului ungar ar trebui să se creeze un popor maghiar în privința limbistică și națională unitar organizat, oferă pretextul pentru paralisarea estinderii drepturilor politice;

3) pentru-că tendințele agresive ale ultraștilor maghiari produc pe partea atacată a naționalităților rezistență, ceea-ce

face, ca prosperitatea lucrării comune economice și culturale în Ungaria să sufere scădere.

„Considerând toate aceste, partida social-democrată din Transilvania, privesce cu atât mai vërtoș ca problemă a ei de a se opune pretutindeni energie ațitării prin ultraștii naționali, fiind-ca ațitarea națională contribuie a ține înăbușite divergențele de clasă domnitore și a abate poporul muncitor dela apărarea intereselor sale de clasă.

„Ungaria pöte să devină un stat de cultură și înfloritor numai, dacă — cum se întâmplă în statele mai înaintate — poporul lucrător promovéză prin participarea sa conscientă la viața politică, și prin'asta bunăstarea generală.

„Prin aceea dér, că social democrația, luată ca antipatriotică, stârnesce pentru egala îndreptățire politică a tuturor cetățenilor statului, fără deosebire de naționalitate și de confesiune spre a da masselor muncitoare ale populației posibilitatea, de a-și apăra interesele ei de viață pe calea validității politice cu mijloce legale; prin aceea mai departe, că se străduiesce de a uni prin toleranță națională și frățietate internațională toate popoarele și nemișcările acestei țeri, ca să fiă solidari aderenți ai statului ungar — ea se dovedesce ca singurul partid politic, care este pëtruns de adevărata iubire de patrie. Politica populației muncitoare pretinde înainte de toate solidaritatea ei internațională“.

A mai urmat punctul, prin care s'a cerut votul universal, care, după cum scim, este un punct principal al programului socialist. In fine s'a vorbit despre presa socialistă.

Resoluțiunea de mai sus s'ar părë, că desfășură un program favorabil egalei îndreptății a naționalităților. In fond însă, abstrăgând dela postulatul introducerii votului universal, care este temeiul „estinderii drepturilor politice“, programul de mai sus nu însemnă, decât o susținere a *statului quo* în Ungaria și o perpetuare a tristelor stări politice de față. Dacă ce valoare practică are postulatul de a se executa legea naționalităților, când este scit și dovedit, că garanțiile acestei legi sunt atât de insuficiente, încât nu numai că dela început legea nu s'a executat, dér ea a servit și servese și astăzi chiar, ca mijloc pentru succesiva maghiarizare forțată, și deci pentru promovarea tendințelor agresive ale ultraștilor maghiari. Ce folos, că social-democrația declară a opune șovinismului estrem lupta de clase, când de altă parte îi dau în glas?

A veni și a dice, că ori ce nisuință, ce trece cadrul neisprăvitei legi de naționalități, trebuie condamnată, însemnă de a denega a priori dreptul cetățenilor din sinul popoarei nemaghiare, pentru care a fost adusă acea lege, de a nisui pe cale și cu mijloce legale la îndreptarea imperfecțiunilor acelei legi, prin urmare a-le pune odată pentru tot-déuna drugul la porța, prin care ar pute ajunge la o „egală îndreptățire cinstită“.

Cu astfel de program socialistii vin numai în ajutorul șovinismului dominant, pe care, de altă parte, îl declară de strictoșos. Cu rezoluțiuni, ce conțin privitor la principiul egalei îndreptății, atâtea contra-

dicer și in care nisuințele naționale, cart nu se mulțămesc cu „nessze semmit, fogd meg jol“ (n'a nimic și prinde-l bine) al legii de naționalitate, se mai timbréză și calumniáză pe de-asupra ca dușmane integrității statului, social-democrației nu vor puté face pe nimeni să credă, că ei voiesc „cinstita egală îndreptățire“.

Nu cosmopolitismul, ce-l propagă doctrina social-democratică, sub firma de „frățietate și solidaritate internațională“, pöte salva situațiunea naționalităților nemaghiare, ci numai un *naționalism* onrat, cinstit, prevédător și cu înțelegere și inimă pentru necesarile poporului.

Pericolul în China.

Situația în China devine din zi în zi mai gravă. Evenimentele se desfășură cu celeritate spre o mare încercătură, al cărei sfârșit pöte să fiă un mare conflict șangeros.

In *Taku* s'au început deja, precum am semnalat și eri ostilitățile între Boxeri și soldații americani. Amiralul german *Kempf* a primit dela guvernul său deplină împuternicire pentru a lua măsurile cele mai energice în scutul Germanilor, cari locuesc în *Tien-Cin*.

Este mult remarcabilă emulațiunea dintre cele două puteri mari, cari jöcă rol conducător aici în China, adică *Rusia* și *Anglia*. Deja cu câte-va zile înainte s'a arătat din parte americană disproporția între puterea armată a Rusiei și a celorlalte puteri interesate. Rusia are aici în apele Chinei mai bine de 20,000 de soldați, fapt, care bagă în răcori pe Anglia. Guvernul engles se teme serios, că Rusia va pescui în turbure tocmai acum, când Anglia n'a sfârșit încă cu răboiul din Africa sudică, unde se află aproape toți soldații ei.

„Times“ din Londra a primit o telegramă din Peking, care spune, că Rusia a oferit guvernului chinez trupele sale de cazacl pentru sugrumarea răscölei Boxerilor. La ofertul acesta, asupra căruia va avé să decidă *Chungli-jamen*-ul chinez, „Times“ își face observările sale dicând: „Interesul Angliei nu permite, ca o altă putere să aibă rol conducător la restabilirea ordinii în China, și cu atât mai puțin pöte da acest rol unei puteri, care, cum arată experiența, ar puté veni în ispită de-a esploata acest rol în paguba celorlalte puteri și spre folosul său. Datoria Angliei este, de a lua în mâna ei conducerea. Ori cum ar fi, *Anglia trebuie să-și validiteze egemonia* cu cea mai mare energie și urgentă“....

Așader Anglia vré și aici să fiă mai mare și mai tare. Întrebarea e numai, cum îi va succedea.

Representanții Franciei, Rusiei, Angliei, Germaniei și Belgiei au adresat guvernului chinez un ultimăt, în care amenință cu ocuparea Pekingului milităresc, dacă în timp determinat nu va pune capăt răscölei Boxerilor.

Intr'aceea se vestesce, că reprezentanții puterilor sunt förte îngrijați de sörtea orașului *Tien-Cin*, deoarece Boxerii se pregătesc a-l asedia formal.

La Londra situațiunea din China e considerată, ca estrem de gravă. După scirile de până acum Boxerii au omorit doi Englezi. Din Peking se anunță, că împărătesa regentă, care utesce din suflet pe străini, a decis să părăsescă Peking și să se refugieze în interiorul imperiului. Împărătesa a luat toate măsurile pentru această. Acest pas al împărătesei ar dovedi, că ea va sprijini și pe viitor acțiunea Boxerilor.

Despre *isprăvile* Boxerilor se mai anunță la Bruxella, că ei au pus mâna pe toate liniile ferate, ceea-ce face ca situațiunea să fiă și mai periculoasă. Circulația pe trenuri a încetat.

triva păreri sale, îl găsi la postul său și șese-spre dece mii de Ruși și Români*) fură uciși și răniți sub comanda sa; probabil, că au fost în acea luptă în o singură zi un număr de morți mai mare, decât acela al tuturor perderilor Angliei în toate răscöilele sale dela Crimeia încöce. Fără indoială, că acesta a fost un fapt eroic și cu toate că greu se pöte socoti ca o acțiune însemnată, când o comparăm cu acele tactice, ca ale lui Fabius, care au precedat-o și a căror conducere, până ce sosese momentul psihologic, cer o tăriă de voință de oțel. Rare-ori politica dilatorie, pe care Bismarck a înaintat-o cu atâta iscusință față cu Benedetti, a găsit pe cine-va, care să o întrebuinteze mai cu dibăciă decât Regele Carol cu acest privilegiu. Și deși rezultatele ei, în urmă au fost micșorate prin hotărârile congresului dela Berlin, totuși ea a adus neatărnarea României și întemeierea ei ca Regat.

Regele Carol este German prin marea sa iubire a naturei. La Sinaia, reședința sa de vară, el se uită la copacii săi cu aceeași

*) Românii avură în acea luptă 2659 morți și răniți.

dragoste, ce avea și marele său compatriot, principele Bismarck. El petrece concediile ce-și ia mai cu sémă în localități romantice, la Abbazia pe albastra Adriatică, sau în Elveția. Mai în fiă-care an el merge la Regatz și se simte fericit în mijlocul liniștii burghezi elvețianți.

Aci e cu neputință să-și ascundă identitatea sa; însă el face tot ce e cu putință, spre a evita pe nesuferiții turiști de unele naționalități, cari alergă cu curiositate, ca să vadă pe regi. Și-i face o nemărginită plăcere politeta simplă a locuitorilor cu obișnuința lor salut: „Herr König beehren Sie uns baldwieder“: (d-le Rege, să ne faci oinștea să mai vii curând la noi).

Îi place asemenea să rătăcescă în voia necunoscut printre vechile zidiri ale orașelor, așa la Viena sau la München, să viziteze galeriile artistice, adunând idei asupra mijlocelor de-a dobândi și pentru poporul său ceva din comorele de cultură, pe care le admiră în centrele cele mari de civilizațiune. El chiar a adunat cu marțertfe personale o respectabilă galerie de tablouri la București și la Sinaia.

Dacă am stărut puțin cam pe lung asupra însușirilor personale ale Regelui și

asupra metodei sale politice, scopul mi-a fost să ajut pe cetitorul „Amintirilor“, ca să aprecieze ce om este, și astfel să înțelegă mai lesne cauza și efectul, și să-și dea sémă, cum s'a putut face, că ceea-ce părea cu neputință, s'a schimbat în fapt îndeplinit. Aceasta ni-se pare, oă e cu atât mai trebuit, cu cât însă-și „Amintirile“, — care sunt mai curând o „viață“, decât însemnări dîlnice, — sunt concepute în un spirit de nepărtinire fără sémă, lipsite de ori-ce patime. Scrisorile, mai ales acele scrise Regelui de către tatăl său, pe lângă, că ne oferă simpatia privești a duișelor raporturi dintre tată și fiu, fac cînște spiritului fără tēmă al acestui din urmă, care le-a publicat. Și chipul cum, fără ascundere și prefacere, situațiunile cele mai dureroșe sunt arătate, nu pöte se nu atragă simpatia și respectul cetitorului. In fapt această scriere cuprinde unele părți, pe cari amorul propriu al multora i-ar fi oprit de a-le publica. Aceasta este însă ceea-ce îi imprimă cea mai de nețăgăduită garanție de adevăr, lăsând în același timp, deplina libertate cetitorului, ca să-și aloctuescă singur judecata sa.

SCIRILE ȚILEI.

— 26 Mai v.

Cărți postale „agitatorice.“ Firesce, numai „valahe“ pot să fie. Nu scim, decât au vădit vre-odată șovinismul dela foile ungurești astfel de cărți postale. Meșterii în scornitură, ei dică că le-au vădit, ba spun chiar, că deși și sute de mii din ele sunt trimise din România în Ungaria. Mai scim să spună dumnilor, că aceste cărți postale, *ilustrate* vești bine, sunt în stare să bage ură în „Valahii“ contra Maghiarilor, căci ilustrațiile lor cuprind, horrendum dictu, tot ce poate fi mai primejdios pentru salutate „ideii de stat“ și a „statului național maghiar“. În urma acestă nu ni-ar surprinde de loc, decât șovinismul ar alerga în galop pe întreg cuprinsul țării și ar aduna câte-va exemplare de astfel de „ilustrate“, apoi le-ar pune grămadă pe piața Clușului său a Budapestei și li-ar da foc. Dăr pare-ni-se, că la flacăra unui foc de felul acestă nu se vor încălzi din simplul motiv, că cărțile postale de care vorbesc, sunt numai în bolnava lor închipuire. Pe aici pe la noi cel puțin nu sunt.

Impăratul Germaniei în Paris? Diarul „Gaulois“ a produs mare senzație în Paris cu șoarea, că împăratul Germaniei ar fi fost în capitala Franței și că ar fi vizitat expoziția. După spusele diarului amintit, împăratul în cel mai strict incognito a mers cu trenul dela gară drept pe terenul expoziției. Mai întâi a vizitat pavilionul Germaniei, care pe-atunci încă nu era deschis. Impăratul n'a fost mulțumit cu arangierea pavilionului și a ordonat a se face anumite schimbări, prin ceea-ce s'a întârziat deschiderea. După unii, împăratul a stat în Paris 24 ore, după alții 48. Deși „Gaulois“ susține, că această șoară a primit-o din izvor de tot sigur și spune, că o susține și o va susține cu hotărâre contra cri-cărei eventuale încercări de desmințire, totuși puținul sunt, cari să dea credință șoarei, mai veros fiind-că asemenea șoară despre împăratul Germaniei au mai născocit și de altă-dată gazetele de bulevard din Paris.

O tristă petrecere de Rosalii. În comuna Retfalu din comitatul Győr, tinerii maghiari au arangiat în ziua de Rosaliile lor o petrecere cu joc în cărciuma comunală. După ce li-s'a urcat rachiul la oap, ei scoseră bricegele și ridicară „fokoș“-urile, începând a se junghia și a se toca în cap unii pe alții. O adevărată baie de sânge se născu în cărciumă, însu-și primarul satului, care voise să facă pace, primi două împunsături de cuțit. Au rămas morți pe loc Szovat D. și Fekete B., ér dintre ceilalți mulți au fost greu răniți. Gendarmeria a prins pe cei ce au luat parte la bătălia, dăr ucigașii nici până azi nu s'au putut constata. Sunt renumiți în toate părțile țării unguri de pe pustele Ungariei pentru sălbătăcia lor. Pentru ce ore kulturegletistii, nu caută a cultiva pe acei conaționali sălbatic și neciopliți ai lor, căci acolo li-ar fi terenul de activitate, ér nu în sinul poporului român, care n'are nici o lipsă de cultura ungurească?!

Lăna românească. Serviciul zootehnic de pe lângă ministerul agriculturii va trimite Țilele acestă probe de lână românească la număröse case mari comerciale din Europa și America. Actualmente lână românească, deși e de o foarte bună calitate, se vinde pe prețuri foarte mici. Prin trimiterea probelor în străinătate se speră, că pe viitor lână se va desface pe prețuri mai covenabile.

Șters din registre. Cancelaria ordinelor, în urma unui decret regal, a șters din registrele sale și a ridicat dreptul de a purta decorațiunile românești pe Andrei Vizanti, care a fost condamnat în lipsă la 5 ani închisore. Vizanti avea ordinele „Stăua României“ și „Coroana Română“ în gradul de comandor.

Logodnă. Diu Haga ni se anunță logodna d-lui Dr. Alexandru Crăciunescu din

Timișoara cu d-ra Hortensia E. Gelderblom din Haga.

Pictorul Grigorescu fiind foarte greu bolnav a fost nevoit să revie în România dela Paris, unde fusese numit membru în juriul român al expoziției. În locul d-lui Grigorescu a fost numit pictorul Simonidy. Pictorul Grigorescu a luat cu sine și cele 16 tablouri pe cari nu le-a putut espune în pavilionul României dela expoziție din cauza lipsei de spațiu.

Tren, care dă 'n părete. Din Hamburg se vestesce, că un tren venind din Frankfurt, a deraiat tocmai în gară și s'a isbit de păretele stațiunii. În urma puter-nicei sguduiri, de ce pasageri au fost răniți, trei foarte grav.

Cap de om într'o geantă. Poliția din Seghedin a primit săptămăna trecută un „dar“ estraordinar pachetat într'o geantă. Era un cap de om despărțit de trunchi și două oșe de braț. Aceste părți de cadavru par a fi ale unei femei. Poliția urmăvesce pe autorul crimei.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curții c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 își recomandă amatorilor de fotografare, articolele sale necesare pentrua fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile. Depozite în Brașov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoți

Războiul.

Prin ocuparea Pretoriei, Englesii și-ar fi ajuns în parte scopul urmărit dela începutul războiului. Acum Burilor, cari s'au retras în munți, nu li-a mai rămas, decât lupta de guerilla, care nu mai poate avé decât o importanță episodică. Ceea-ce face însă griji Englesilor, este atitudinea alianței Africanderilor, cari au ținut, cum scim, un mare congres, în care au ridicat protest energie contra anexiunii republicelor din partea Angliei. Prin această a pășit pe teren o nouă putere.

Din Pretoria se vestesce, că generalul Botha a luat dictatura. El a dat un manifest, prin care declară de nevalabile toate legile și ordinațiunile de până acuma și face cunoscut, că Burii vor continua lupta.

„Gazeta de Colonia“ publică o scrisore a d-lui Reitz, secretar de stat al Transvaalului, care se exprimă astfel:

„Guvernul engles a declarat, că cheltuielile războiului vor fi suportate de Buri, însă această nu vor fi în stare să plătescă nimic după sfirșitul războiului. Prin urmare, Anglia va trebui să scotă banii dela minele de aur, ér acestea vor fi grevate cu 50 la sută din veniturile lor imediate. Astfel instigatorii războiului, d-nii Rhodes, Vernerbeit și ceilalți, cari au voit războiul, vor suferi cei dintăiți.

„Adăogați la această, că Englesii vor avé de întreținut o garnisună de 50,000 de omeni în republicele bure, ale cărei cheltuieli vor trebui de-asemena să fie suportate de minele de aur. De îndată-ce se vor retrage trupele englese, revolta va isbucni pretutinden și va dura nu an de zile, ci vécuri.“

Institutul „Hațiegana“.

Direcțiunea institutului „Hațiegana“ din Hațeg a adresat acționarilor săi următoarea înscuțire:

„P. T. Domnule! Vă înscuțim cu toată stima, că firma institutului de credit și economii, societate pe acții „Hațiegana“ în Hațeg, pe baza deciziunii tribunalului reg. ung. din Deva dto 12 Martie 1900 Nr. 2502 s'a împotocolat în registrul firmelor comerciale.

„În urma acesteia avem ouăre a Vă comunica, că direcțiunea institutului a decis, în ședința sa de constituire ținută azi în 3 Iunie n. a. c., privitor la restul de 70% neplătit al capitalului de acții, — ca să se solvescă, începând dela 1 Octomvrie 1900, în rate de câte 10% și în termene consecutive de trei-trei luni.

„Fie-care acționar însă voinde pôte plăti și mai multe rate de-odată, eventual întrégă valoarea nominală restantă a acțiilor subscrise.

„După sumele neplătite punctual, se plătesc 6% interese de întârziere, dăr decât și după 2 provocări urmate în sensul statutelor, acționarul totuși nu ar plăti, direcțiunea are dreptul să nimicească respectivii Nri de acții subscrise, emițând altele în loc, ér ratele deja plătite trec la fondul de rezervă — toate acestea conform §-lui 11 din statute.

„După ratele plătite, institutul asigură conform statutelor 6%, ér după acțiile a căror valoare nominală s'a plătit întrégă, acționarii primesc, pe anul următor după plătire, dividendă statorindă de respectiva adunare generală ordinară.

„Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „Hațiegana“, societate pe acții în Hațeg — ținută în 3 Iunie n. 1900“.

Cu distinsă stimă:

M. Bontescu m. p., Ioan Munteanu m. p.
director executiv. comptabil.

Literatură.

„Anuarul III al societății pentru crearea unui fond de teatru român pe anii 1899—900“. Acest anuar a apărut în Tip. Cîrcu & Comp. și conține: Discursul de deschidere al președintelui Ios. Vulcan restit la deschiderea adunării generale din Săliște în 18 (30) Iulie 1899. — Din juneța lui Eminescu (o lucrare a d-lui Nic. Petra-Petrescu, cetită în adunarea dela Săliște, conținând mai multe momente interesante din juneța lui Eminescu); Istoriul societății române de diletanți „Progresul“ din Făgăraș, de Dr. I. Turcu. „Mișcarea teatrală la noi în 1899“ de Vas. Goldiș. Biografiile membrilor fundatori ai Societății pentru crearea unui fond de teatru român, publicate de V. Goldiș (Archiepiscopul și Metropolitanul Dr. Victor Mihaly, Dr. I. Rațin, Eugeniu de Mocsouyi, Dr. Iosif Gall, David P. Simon, Trifon Miclea, Bas. Pop Hărășianu, Dr. Iuliu cav. de Pușcariu, Ios. Pop de Șomcuta-mare, Cons. Suezar, George Dănilă, Lazar Baldi) — Asociațiunea și Societatea pentru crearea unui fond de teatru român; Raportul comitetului și Raportul casarului către adunarea din Săliște. În fine procese verbale ale adunării din Săliște. Vocă de presă asupra adunării din Săliște etc.

ULTIME SCIRI.

Viena, 7 Iunie. În ședința de azi a „Reichsrath“-ului Cehii au continuat obstrucțiunea prin cetirea din cuvânt în cuvânt a petițiunilor.

Viena, 7 Iunie. Azi s'a ținut conferența comitetului executiv al dreptei din cameră. Toți oratorii partidelor majorității au luat cuvântul — Oratorul Slavilor de sud a propus, ca Cehii să renunțe la obstrucțiune, decât ordonanța Kindinger va fi scosă din vigore. — Cehii Stransky și Kaizl au declarat, că partida lor nu pôte fi învinuită pentru situațiunea de față, căci Cehii au fost împinși în obstrucțiune, la care, fără satisfacție, nu vor renunța. — În numele partidei populare catolice Kathrein a declarat, că în urma punctului de vedere cehic, legătura comună a partidelor dreptei a încetat de a mai exista. Partida populară nu pôte lucra în alianță c'o partidă obstrucționistă. — Br. Dipauli dișe, că în împrejurările actuale, majoritatea nu mai pôte fi susținută. — Polonul conte Dziedusitzky declară în numele clubului polon, că Polonii sunt gata a sprijini orice acțiune mijlocitoare.

Comitetul n'a luat nici o decisiune. La sfirșitul conferenței președintele Jaworsky a propus, să se ia la protocol, că majoritatea partidelor din dreapta a încetat de a mai exista, dăr contra propunerii s'au ridicat mai mulți membrii.

Washington, 7 Iunie. Reprezentantul american din Peking telegrafă, că situațiunea merge din rău în rău. America pregătesce a trimite trupe nouă în apele Chinei.

Peking, 8 Iunie. Situațiunea e estrem de gravă. Comunicațiunea pe linia ferată cu Tien-Cin este între-ruptă. Pretutindenii se pot ceti inscripțiunii: „Morte străinilor“. Europenii fug în masă la Taku. La Tunglu a fost o ciocnire între Boxeri și creștini.

DE VĂDĂȘI.

Puterea insectelor. Renumitul naturalist engles James Weir, a aflat cu ocaziunea unei vânători o mare rudașcă, ce avea o greutate de 1.86 grame. A dus insecta acasă și a făcut probă cu ea să vadă, câtă greutate pôte să tragă după sine. A prins-o la un cărucior greu de 56 grame, pe care rudașca l'a tras cu toată ușurința, deși căruciorul era de 30 de ori mai greu, decât corpul insectei. A mai pus în cărucior o greutate de 14 grame, dăr și această a tras-o fără a-se impuțeri; când însă a mai pus alte 14 grame, biata rudașcă n'a putut să tragă căruciorul, decât 3 centimetri. Așa-dăr insecta a putut să tragă o greutate de 54 ori mai mare, decât greutatea corpului său. A probat puterea insectei și cu un dinamometru. A fixat picioarele insectei de un dinamometru, și când insecta voi să pornescă, limba dinamometrului arată 15 grame, care correspunde aproximativ la o desvoltare de putere, cum i-ar trebui puterii unui om greu de 100 chilograme, decât cu o mână ar ridica 1/2 tonă. Weir află foarte interesantă descoperirea această, și făcū probă cu o insectă-Hercul. Greutatea acestei insecte face 6.5 grame. Ea a putut să tragă un cărucior greu de 115 grame la o distanță de 6 cm. Îi puse apoi pe spate o lespede de piatră grea de 2.5 chilograme și spre surprinderea lui vădă, că insecta a pus în mișcare piatră, dăr n'a putut să o ducă, căci în urma mișcării, lespede a aiunecat. Dacă s'ar pune în spatele unui om o greutate correspunzătoare, el ar da momentan grămadă. Puterea insectelor a fost încercată mai întâi la pureci. Rezultatul a fost, că decât, în proporți, omul ar avé atâta putere ca insectele, el ar puté să răstorne turnuri, case, ba chiar și munți mai mici.

Supravegherea copiilor criminali. — Sub titlul de mai sus, s'a fondat de curând la Paris, în strada Dauphine, 44, o societate, având de scop protejarea copiilor cu aplicări rele.

Inițiativa acestei societăți a fost luată de d. M. Louis Albanet, jude de instrucțiune al tribunalului Senei.

D-sa s'au ocupat foarte mult de copiii traduși înaintea justiției și a prezentat rapoarte remarcabile în mai multe congrese criminaliste.

Statistica oficială constată cum că 40 la sută din delicté său crimele comise sunt făcute de copii. Scrierile d-lor M. Voisin consilier al curții de Casație din Franța, M. de Corny și Rollet, confirmă în deajuns constatările făcute.

Societatea va căuta ca, prin măsuri curative, să oprască fatalul mers al criminalității minorilor și acțiunea ei va fi îndreptată mai mult în spre familie, cari din nenorocire posedă copii, cari au alunecat pe povârnișul pierdării.

Esceptând atavismul, cauzele mai principale, cari contribuesc la mărirea numărului de copii criminali, sunt: libertatea, pe care le-o dau părinții, fuga din școli, cetirea cărților cu conținut indecent, precum și a diarelor, cari povestesc aventurile criminalilor. Într'un cuvânt, lipsa absolută de supraveghere.

Cas-le de corecțiune, cari sunt instituite în acest scop, nu pot da rezultatele cerute, de ore-ce cei mai mulți nici nu sunt reușiți instanțelor judiciare, și puțin timp după internare sunt înapoiți familiilor lor.

Ce ar puté face și cum s'ar corija copilul, care revine în același mediu, ce pôte chiar i-a deșteptat primele instincte criminale?

Societatea își va îndrepta mai mult atenția asupra aceloră, cari dau speranțe de îndreptare, și n'au ajuns încă adevărați criminali.

Se vor instrui părinții ca, printr'o continuă supraveghere, să îngrijescă de sănătatea copiilor, ferindu-i de contactul celor răi.

Societatea va înființa în fie-care arondisment din Paris câte o comisiune, care va supraveghea orice arestat de minor, cauza ei și mijlocele de corecțiune.

Paralel cu supravegherea părinților, societatea, prin conferințe cu subiect moral, prin lecturi recomandabile, va căuta a corija pe tinerii, cari sunt predispuși spre rele.

O mulțime de persoane din înalta aristocrațiă parisiiană și-au trimis adesiunile lor.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

Scrieri economice.

Tot dela Tipografia „A. Mureșianu“ se mai pot procura și exemplare din *partea I a Manualului: Agriologia* sêu „Agri-cultura generală“; 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 bani) — și partea II, „*Fitotehnia*“ sêu cultura specială a plan-telor cu 611 pag. și 202 figuri. Prețul 8 (cor., cu posta rec. 8 cor. 50 bani).

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op *Zoo-tehnia* sêu cultura generală și specială a vitelor, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la școala superioară din Bucuresci (Herăstrău). Deși am anunțat încă de astă-tómna aparițiunea acestui prețios op, el n'a străbătut până acum în părțile de din-cóce de Carpați. Ađi însă se găsește în deposit la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și se póte trimite imediat ori cui il cere. „*Zootehnia*“ este partea a treia din „*Manual de agricultură*“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros aprețiat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române. „*Zoo-tehnia*“ cuprinde 779 pag. format mare 4° cu 225 figuri și costă 8 coróne (cu posta recomandat 8 cor. 50 bani). Recomandăm economilor noștri de vite această bogată scriere, până ađi singură în felul sêu în literatura română.

„*Cartea Plugarilor*“ sêu povestiri economice despre grădinărit, economia căm-pului, crescerea vitelor etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Tracteză despre legumărit, gu-noiui, lucrarea pământului, séménături, vie-rit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, gai-țelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a ăsit numai acum de sub tipar.

„*Stupăritul*“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânđare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de act de inso-țiri, de F. W. Raiffeissen. *Edițiunea a V-a*. Trad. de *Dr. A. Brote*. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Cele mai de lipsă cunoscinte despre Le-gea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului. Conține 134 pag. format mare și costă nu-mai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură

din comitatul Sibiiului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blăși. Pentru popo-ru nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât soim, în literatura noastră de dincoce e singura scriere mai bună în această mate-riă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinuri din póme, de *Grinorie Halip*, prof. la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagine, în care se dau espli-cații și învățături amănunțite asupra mo-dului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite póme; cari póme sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a ave gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 23 cr.)

Din „*Istoria legii nouă*“, valorósa scriere a d-lui canonic din Blăși *Dr. Vic-tor Szemigelski*, au apărut în Tipografia Se-minariului archidiececan din Blăși ambele tomuri. *Tomul I* tracteză *Tmerțele lui Isus și Isus ca profet*. Partea întâiu începe cu „*Đilele lui Irod*“, apoi „*originea, pruncia și logodirea Mariei*“, „*Prevestirea născerei înainte mergătorului*“, „*Buna vestire*“, „*Născerea înainte mergătorului*“ etc. etc.—In partea a doua se află următoarele capitole prin-cipale: „*Dela începutul activității publice a lui Isus până la sărbătórea cea dintăiu a Pascilor*“, „*Dela cea dintăiu până la a doua sărbătórea a Pascilor*“, „*Dela a doua până la a treia sărbătórea a Pascilor*“, „*Dela a treia până la a patra sărbătórea a Pascilor*“. — *Tomul II* e împărțit în următoarele 6 părți: „*Cina cea de Taină*“, „*Testamentul lui Mesia*“, „*Getsemani*“, „*Osândirea lui Isus*“, „*Calea Crucii*“ și „*Golgotha*“, fiind fie-care parte împărțită în numeroși para-grafi. Opl are format mare; tomul I con-ține 400 pag. și costă 2 fl. (pentru Româ-nia 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. și costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută și ușóră, este c adevărată podóbă pentru literatura noastră bisericăscă și e de valóre nepetuță nu numai pentru cler, ci pentru toți bărbații iubitori de sciință și pe lângă aceea, mai e și foarte eftin în aseménare cu mărimea. — Se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“, Brașov.

„*Răboiul pentru neatérnae*, por-vestit pe înțelesul tuturor de *George Coș-buc*, este o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dér tot-odată și cea mai eftină între căr-țile romănesci, apărute până acum. Un esem-plar în format mare 8° de 283 pagine costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deose-bire ar fi de dorit sê se răspândescă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevér scrisă „pe înțelesul tuturor“.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

**Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Mai st. n. 1900.**

- Plecarea trenurilor din Brașov**
- Dela Brașov la Budapesta:**
- I. Trenul mixt la óra 5-8 min. dim.
 - II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
 - III. Trenul de pers. la óra 7-48 min. séra.
 - IV. Tr. acc. la óra 10-26 min. séra. (Arad)
- Dela Brașov la Bucuresci:**
- I. Trenul de persóne la óra 3-55 m. dim.
 - II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
 - III. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
 - IV. Tr. acc. la óra 5-14 m. dim. (dela Arad).
- Dela Brașov la Kezdő-Osorheiu:**
- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la óra 3-20 min. nóptea.
 - II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
 - III. Trenul de pers. la óra 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).
- Dela Brașov la Zérnesci (gar. Bartolomeiu).**
- I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
 - II. Trenul mixt la óra 5-26 min. p. m.
 - III. Tr. mixt, la óra 9-30 min. séra.
- Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:**
- I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
 - II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
 - III. Trenul de pers. la óra 3-15 min. p. m.

- Sosirea trenurilor în Brașov:**
- Dela Budapesta la Brașov:**
- I. Tr. acc. peste Arad la óra 5-7 m. dim.
 - II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
 - III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
 - IV. Trenul mixt la óra 10-25 min. séra.
- Dela Bucuresci la Brașov:**
- I. Trenul mixt, la óra 6-53 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
 - II. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
 - III. Trenul mixt, la óra 9-27 min. p. m. (din Maiu 15—15 Sept.)
 - IV. Trenul accelerat, la óra 10-14 m. séra.
 - V. Tren de pers. la óra 2-10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia și în tóte sărbătórite).
- Dela Kezdő-Osorheiu la Brașov:**
- I. Trenul de persóne la óra 8-25 m. dim. (are legătură cu St-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
 - II. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
 - III. Trenul mixt, la óra 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).
 - IV. Tr. mixt, la óra 10-4 m. séra (pl. dela St-Georgiu, în Iul. 1—15 Sept. în tóte sărbătórite).
- Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu).**
- I. Trenul mixt la óra 7-2 min. dim.
 - II. Trenul mixt la óra 1-12 min. p. m.
 - III. Tr. mixt la óra 8-18 min. séra.
- Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:**
- I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
 - III. Trenul de pers. la óra 1-51 m. p. m.
 - III. Trenul mixt la óra 6-48 min. séra
 - V. Tr. mixt la óra 10-04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1—15 Sept în tóte sărbătórite).

Cursul la bursa din Viena.
Din 7 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.25
Renta de coróne ung. 4%	91.55
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.50
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.60
Oblig. cáil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonuri rurale ungare 4%	91.75
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.75
Renta de argint austr.	97.90
Renta de hârtie austr.	97.75
Renta de aur austr.	116.10
Losuri din 1860.	134.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	17.62
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	716.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	709.75
Napoleonori	19.25
Mărci imperiale	118.05
London vista.	242.10
Paris vista.	96.22 1/2
Rente de coróne austr. 4%	97.50
Note italiene	90.65

Cursul pieței Brașov.
Din 8 Iunie 1900.

Bancnota rom. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.90
Napoleon d'or. Cump.	19.24	Vënd.	19.26
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.72	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)
sunt a se adresa subscriesei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anunciu mai mult
de odată se face scădémént,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.
Admi istr. „Gazetei Trans.“

Praturile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, deca fiecare cutiá este provédutá cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilá al Praturilor-Seidlitz de A. Moll in contra greu-țáilor celor mai cerbicele la stomach și pánce, in contra cărceilor și arelei la sto-mach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sánge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casá o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.—
Falsificáțile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, deca fiecare sticlá este provédutá cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscutá ca un remediu poporal cu de-osebire prin tras (frotat) aliná durerile de góldiná și reumatism și a altor urmări de rēcólá. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.80.

Sapun de copii a lui Moll.
Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat dupá metoda cel mai nou pentru cul-tivarea raționalá a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei buciáti Cor. — 40 Cinci buciáti Coróne 1.80. Fie-care buciáta de sapun, pentru copii este provédutá cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principalá prin
Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provinciá se efectueázá gínlíc prin rambursá postalá.
La deposite se se cэрá anumit preparatele provédute cu iscalitúra și marca de apărare a lui A. MOLL.
Deposite in Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“
Prețul abonamentului este:
Pentru Austro-Ungaria:
Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe un an 12 fl. —
Pentru România și străinătate:
Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe un an 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.
Pentru Austro-Ungaria:
Pe an 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe an 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci
Abonamentele se fac mai ușor și mai rapede prin mandate postale.
Domnii cari se vor abona din nou, sê binevoiescă a srece adresa lámurit și a aráta și posta ultimá.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.